

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3257310

Uw kenmerk
2021Z04597

Datum 3 mei 2021
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over lijkschennis

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 15 maart 2021, nr. 2021Z04597, deel ik u mede dat de vragen van de leden Van der Staaij (SGP), Van Nispen (SP) en Groothuizen (D66) over lijkschennis worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage bij deze brief.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

Antwoorden van de minister van Justitie en Veiligheid op de schriftelijke vragen van de leden Van der Staaij (SGP), Van Nispen (SP) en Groothuizen (D66) over het bericht lijkschennis (ingezonden 15 maart 2021, 2021Z04597)

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Datum
3 mei 2021
Ons kenmerk
3257310

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel 'Roep om strafbaarstelling seksueel misbruik van overledene, maar minister Grapperhaus voelt er niet voor' en het artikel 'Het lichaam van hun overleden moeder werd misbruikt en toch kan de dader niet worden gestraft'?^{1 2}

Antwoord op vraag 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw oordeel over het feit dat necrofilie en/of lijkschennis in Nederland niet strafbaar is?

Vraag 3

Bent u van bekend met het feit dat een overledene juridisch wordt beschouwd als een voorwerp, als een 'goed' en dat schennis van een lijk niet onder verkrachting valt?

Vraag 4

Onderkent u dat hier sprake is van lijkschennis en dat hier een leemte in het Wetboek van Strafrecht bestaat?

Vraag 5

Bent u bekend met het feit dat dit in omliggende landen wel strafbaar gesteld is?³

Vraag 6

Bent u van mening dat het niet opnemen van lijkschennis in het Wetboek van Strafrecht een verkeerd signaal aan de samenleving geeft, namelijk dat dit getolereerd wordt in Nederland? Bent u derhalve van mening dat dit strafbaar gesteld zou moeten worden in het Wetboek van Strafrecht?

Vraag 7

Bent u bereid te bevorderen dat er een wetsvoorstel naar de Kamer gezonden wordt waarin lijkschennis strafbaar wordt gesteld?

¹De Volkskrant, 13 maart 2021, 'Roep om strafbaarstelling seksueel misbruik van overledene, maar minister Grapperhaus voelt er niet voor', www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/roep-omstrafbaarstelling-seksueel-misbruik-van-overledene-maar-minister-grapperhaus-voelt-er-nietvoor~b69d5334/

²De Volkskrant, 13 maart 2021, 'Het lichaam van hun overleden moeder werd misbruikt en toch kan de dader niet worden gestraft', www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/het-lichaam-van-hunoverleden-moeder-werd-misbruikt-en-toch-kan-de-dader-niet-woorden-gestraft~bbb0647a/

³Zie artikel 168 Strafgesetzbuch (DU) en artikel 225-17 van de Code pénal (FR)

Antwoord op de vragen 2 tot en met 7

Mensen hebben te allen tijde recht op bescherming van de onschendbaarheid van hun lichaam. Necrofilie is een mensenwaardige gedraging. Het getuigt van weinig respect voor een overleden persoon en voor zijn nabestaanden.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum

3 mei 2021

Ons kenmerk

3257310

In het WODC-onderzoek "Herziening van de zedendelicten" uit 2016 werd gesignaleerd dat het plegen van seksuele handelingen met het lichaam van een reeds overleden persoon niet direct strafbaar is gesteld in Nederland.⁴ Dit betekent niet dat strafrechtelijk optreden tegen deze handelingen niet mogelijk is. Afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval kan strafrechtelijk worden vervolgd op grond van verschillende algemeen geformuleerde strafbepalingen met uiteenlopende invalshoeken, zoals moord en doodslag, vernieling of grafschennis. De onderzoekers geven in het rapport aan dat de vraag of seksueel misbruik van overledenen als zodanig strafbaar dient te worden gesteld, in overwegende mate dient plaats te vinden op grond van rechtspolitieke opvattingen. Een rechtspolitieke evaluatie viel buiten de reikwijdte van het onderzoek.

Over het bovengenoemde WODC-onderzoek is uw Kamer bij brief van 29 februari 2016 geïnformeerd.⁵ Het onderzoek is als bijlage bij deze brief aan uw Kamer gestuurd. De bevindingen vormden ook de grondslag voor het (voorontwerp van het) wetsvoorstel seksuele misdrijven. Noch bij de behandeling van de beleidsreactie op het onderzoek, noch in de adviezen bij de consultatie van het voorontwerp seksuele misdrijven en de behandeling daarvan in uw Kamer, heb ik signalen ontvangen dat er een (maatschappelijke) behoefte bestaat necrofilie afzonderlijk strafbaar te stellen.

Necrofilie komt weinig voor en meestal in combinatie met moord of doodslag, of kan indirect op basis van andere delictomschrijvingen worden vervolgd. Van straffeloosheid van de dader is in de regel geen sprake. De vraag of een directe strafbaarstelling van seksueel misbruik van overledenen of van - de meeromvattende - lijkschennis wenselijk is, is, zoals de onderzoekers in het rapport uit 2016 opmerkten, van rechtspolitieke aard. Daarbij spelen maatschappelijke opvattingen een rol, maar kunnen ook straf processuele argumenten een rol spelen. Bij dat laatste kan worden gedacht aan de mogelijkheden om verdachten psychiatrisch te kunnen laten onderzoeken of het scheppen van een gelijkwaardig beschermingsniveau met buitenlandse wetgeving.

Nu er nauwelijks onderzoek is gedaan naar dit seksuele deviante gedrag, verdient aanbeveling om eerst nader (rechtsvergelijkend) onderzoek te verrichten naar de (maatschappelijke en strafvorderlijke) wenselijkheid van deze strafbaarstelling. Ik zal het WODC vragen een verkenning te doen van de mogelijkheden tot strafbaarstelling van necrofilie en de overwegingen die bij een zelfstandige strafbaarstelling een rol hebben gespeeld.

Ik streef ernaar uw Kamer dit jaar over de resultaten van dat onderzoek te berichten, alsmede of ik daarin aanleiding zie tot een aparte zelfstandige strafbaarstelling.

⁴ Herziening van de zedendelicten? Een analyse van Titel XIV, Tweede Boek, Wetboek van Strafrecht met het oog op samenhang, complexiteit en normstelling, K. Lindenberg, A.A. van Dijk, Rijksuniversiteit Groningen, WODC, 2016 (par. 2.9.3).

⁵ Kamerstukken II, 2015/16, 29 279, nr. 300.